

1 John 5:7 & the Book of Mormon

1 John 5:7

“For there are three that bear record in heaven: the Father, the Word, and the Holy Ghost, and these three are one.”

[King James/Authorized Version, 1611]

The authenticity of this passage has been in question at least since the 16th century, when the Dutch scholar **Desiderius Erasmus** did not include it in his first edition of the Greek New Testament (1516). Though Catholic authorities hotly criticized him for the omission, Erasmus defended himself by saying he found it in none of the Greek manuscripts available to him at the time. Catholics feared the publication of a Greek New Testament to begin with. For such a work would give informed scholars "a tool with which to criticize and correct the official Latin Bible of the Church" (Metzger, 96).

Worse would be a perceived attack on the doctrine of the Trinity. For 1 John 5:7 was the only verse in the NT that came close to supporting the trinitarian creed.

Naïvely, Erasmus promised that he would restore the omitted passage if even *one* Greek text were brought to him. Shortly, such a text was specially composed and given to him (Codex Montfortianus, Greg. 61), and he made good on his promise, even though he disbelieved the verse was authentic. He included it in his 3rd edition in 1522.

The editors of the King James Version (1611) used a later recension of Erasmus' 3rd edition with the Trinitarian text included. Only in the late 1800s did English translators and editors abandon the famous text, based on the increased evidence of more Greek manuscripts.

(For **more details** on the Erasmus Story see comments by the editors of [NetBible](#) below.)

1 Johannes 5:7 & het Boek van Mormon

1 Johannes 5:7

"Want drie zijn er die getuigen in de hemel: de Vader, het Woord en de Heilige Geest, en deze drie zijn een. "

[King James / Authorized Version, 1611]

vertaling Marcel Achten

De authenticiteit van deze passage werd op zijn minst vanaf de 16^e eeuw in vraag gesteld, toen de Nederlandse geleerde **Desiderius Erasmus** het niet opnam in zijn eerste editie van het Griekse Nieuwe Testament (1516). Hoewel katholieke autoriteiten hem fel bekritiseerden voor het verzuim, verdedigde Erasmus zich door te zeggen dat hij het in geen enkele van de Griekse manuscripten vond die hij op dat moment ter beschikking had. De katholieken vreesden om met de publicatie van een Grieks Nieuw Testament te beginnen. Want een dergelijk werk zou geïnformeerde geleerden "een instrument geven om de officiële Latijnse Bijbel van de Kerk te bekritisieren en te corrigeren " (Metzger, 96).

Nog erger zou een vermoedde aanval op de leer van de Drie-eenheid zijn. Want 1 Joh 5:7 was het enige vers in het NT, dat dicht bij een ondersteunen van de Drie-eenheidgeloofsbelijdenis kwam. Naïef beloofde Erasmus dat hij de weggelaten passage zou herstellen als hem ook maar *één* Griekse tekst werd aangereikt. Kort daarop werd zo'n tekst speciaal samengesteld en aan hem gegeven (Codex Montfortianus, Greg. 61), en hij kwam zijn belofte na, ook al geloofde hij niet dat het vers authentiek was. Hij voegde het toe in zijn 3de editie in 1522.

De redactie van de King James Versie (1611) gebruikte een latere kritische heruitgave van Erasmus' 3de editie met de meegeleverde Drie-eenheidstekst. Pas in de late jaren 1800 hebben Engelse vertalers en redacteuren van de befaamde tekst afgezien, op basis van het toegenomen bewijs van meer Griekse manuscripten.

(Voor **meer informatie** over de Erasmus Geschiedenis, zie de redactieopmerkingen van [NetBible](#) hierna.)

Since the time of Erasmus, New Testament scholars have accumulated additional evidence that strongly suggests the passage is not original to the Letter of 1 John.

- The passage is absent from every known Greek manuscript dating before the 16th century [the era of controversy over Erasmus' Greek edition].
- The passage is quoted by none of the Greek Fathers, who, had they known it, would certainly have employed it in the Trinitarian controversies of the 3rd and 4th centuries (Sabellian and Arian).
- The passage is absent from the manuscripts of all ancient versions (Syriac, Coptic, Armenian, Ethiopic, Arabic, Slavonic) — except the Latin. But it is not found in Jerome's original Latin Vulgate (Codex Fuldensis, Codex Amiatinus) or in the Old Latin version in its early form (as used by Tertullian, Cyprian, and Augustine).
- The earliest instance of the passage is in a 4th century Latin treatise entitled *Liber Apologeticus* (chap. 4), attributed either to Priscillian (d. ca. 385) or his follower Bishop Instantius in Spanish. The passage was apparently written in the margin as an allegorical gloss. In the 6th century scribes began to include it within the text of 1 John 5, where it shows up in later copies of the Old Latin and Jerome's Vulgate.

Martin Luther ruled out verse 7 from his German Bible (1545). But in 1574 the printer Feyerabend added it to Luther's text.

Isaac Newton (1643–1727) wrote at length on this verse (which he regarded as spurious) in a letter to a friend (14 Nov. 1690) [The Correspondence of Isaac Newton, ed. H. W. Turnbull (Cambridge, 1961), 3:83-109].

For excellent introduction to the field of Textual Criticism by a scholar with a high view of Scripture, see Paul D. Wegner's *A Student's Guide to Textual Criticism of the Bible (Its History, Methods & Results)* (InterVarsity Press, 2006).

Sinds de tijd van Erasmus, hebben Nieuwe Testament geleerden aanvullend bewijs opgebouwd dat sterk suggereert dat de passage in de brief van 1 Johannes niet origineel is.

- De passage is afwezig in alle bekende Griekse manuscripten daterend van vóór de 16e eeuw [het tijdperk van de controverse over Erasmus' Griekse editie].
- De passage wordt door geen enkele van de Griekse Vaders geciteerd, die, hadden zij ze gekend, ze zeker zouden gebruikt hebben in de Drie-eenheidcontroverse van de 3de en 4de eeuw (Sabellisch en Arian).
- De passage is afwezig in de manuscripten van alle oude versies (Syrisch, Koptisch, Armeens, Ethiopisch, Arabisch, Slavisch) — behalve de Latijnse. Maar ze is niet te vinden in Jeromes oorspronkelijke Latijnse Vulgaat (Codex Fuldensis, Codex Amiatinus) of in de Oude Latijnse versie in zijn vroege vorm (zoals gebruikt door Tertullianus, Cyprianus, en Augustinus).
- De passage duikt voor het eerst op in een Latijnse verhandeling van de 4de eeuw, getiteld *Liber Apologeticus* (hoofdstuk 4), toegeschreven hetzij aan Priscillianus (d. ca. 385) of zijn volgeling bisschop Instantius in het Spaans. De passage was blijkbaar in de marge geschreven als een allegorische commentaar. In de 6de eeuw begonnen schriftgeleerden deze in de tekst van 1 Johannes 5 op te nemen, waar het in latere kopieën van de Oude Latijnse en Jeromes Vulgaat opduikt.

Martin Luther sloot vers 7 uit in zijn Duitse Bijbel (1545). Maar in 1574 voegde de drukker Feyerabend het aan de tekst van Luther toe.

Isaac Newton (1643-1727) schreef uitvoerig over dit vers (dat hij als vals zag) in een brief aan een vriend (14 november 1690) [De Correspondentie van Isaac Newton, uitg. H. W. Turnbull (Cambridge, 1961), 3:83-109].

Voor een uitstekende introductie tot het gebied van de tekstkritiek, door een wetenschapper met een hoge kijk op de Schrift, zie Paul D. Wegner's *Een Student's Gids voor Tekstcritiek van de Bijbel (Geschiedenis, Methoden & Uitkomsten)* (InterVarsity Press, 2006).

Other Scribal Alterations Involving the Trinity

Throughout the early centuries, Catholic scribes made other changes in their Greek texts to validate the doctrine of the Trinity. Here are examples, some of which appear in modern English translations.

John 1:18 — "No one has seen God at any time; **the only begotten God** who is in the bosom of the Father, He has explained Him" (NASB-95). This reading is found in an Egyptian papyrus copy of John dated to around AD 200 [P66] and a papyrus from the early 3rd cent. [P75]. The major 4th cent. uncials Alef-Sinaiticus and B-Vaticanus also have it. Elsewhere in Johannine works we find the phrase "the one and only **Son**" (John 3:16, 18 and 1 John 4:9). It's significant that the editors of the *Holman Christian Standard Bible* (HCSB, 2009) went against scholarly opinion and other evangelical Bible editors to read John 1:18 as: "No one has ever seen God. The One and Only Son—the One who is at the Father's side—He has revealed him."

In his *Greek-English Lexicon of the New Testament*, Joseph Thayer says the reading "only begotten God" [monogenes theos] "is foreign to John's mode of thought and speech, dissonant and harsh. [It] appears to owe its origin to a dogmatic zeal which broke out soon after the early days of the church" (p.418).

1 Corinthians 8:6 — "For us there is one God, the Father...and one Lord, Jesus Christ...**and one Holy Spirit, in whom are all things and we in him.**" The addition of the Holy Spirit phrase lacks significant manuscript support and is not found in modern Bible translations. The addition was quoted by Gregory of Nazianus in the 4th cent. [*Orat.* xxxix.12), but the oldest Greek NT text containing it is from the 10th cent. (miniscule 0142)

1 Timothy 3:16 — "...**God** was manifested in the flesh" (KJV). This reading is not found in the earliest Greek mss.; none before the 8th cent. The Greek edition

Andere Veranderingen m.b.t. de Drie-eenheid

Gedurende de eerste eeuwen, brachten Katholieke schriftgeleerden andere veranderingen aan in hun Griekse teksten om de leer van de Drie-eenheid te laten gelden. Hier volgen voorbeelden, waarvan sommige in hedendaagse Engelse (Nederlandse?) vertalingen voorkomen.

Johannes 1:18 — "Niemand heeft ooit God gezien; **de eniggeboren God**, die in de schoot van de Vader is, Hij heeft Hem uitgelegd" (NASB-95). Deze lezing wordt gevonden in een Egyptisch papyruskopie van Johannes gedateerd rond het jaar 200 n.Chr. [P66] en een papyrus uit begin 3de eeuw. [P75]. De belangrijkste 4de eeuwse uncialen (stukken die enkel in hoofdletters geschreven zijn) Alef-Sinaiticus en B-Vaticanus hebben het ook. Elders vinden we in werken van Johannes de uitdrukking "de ene en enige **Zoon**" (Joh 3:16, 18 en 1 Johannes 4:9). Het is veelzeggend dat de redactie van de *Holman Christian Standard Bible* (HCSB, 2009) tegen de wetenschappelijke opinie en andere evangelische Bijbelredacteuren inging om Johannes 1:18 te lezen als: "Niemand heeft ooit God gezien De Ene en Enige Zoon—De Ene welke aan de zijde van de Vader is—Hij heeft hem geopenbaard. "

In zijn *Grieks-Engels Lexicon van het Nieuwe Testament*, zegt Joseph Thayer dat de lezing "eniggeboren God" [monogenès theos] "vreemd is aan Johannes' manier van denken en spreken; niet passend en hard. [Het] lijkt zijn oorsprong te danken te hebben aan een dogmatische ijver die kort na de begintijd van de kerk uitbrak"(p.418).

1 Korintiërs 8:6 — "Voor ons is er één God, de Vader ... en één Heer, Jezus Christus ... **en één Heilige Geest, in wie alle dingen zijn en wij in hem.**" De toevoeging van de Heilige Geest zinsnede mist betekenisvolle ondersteuning van manuscripten en wordt niet in de hedendaagse Bijbelvertalingen gevonden. De toevoeging werd door Gregorius van Nazianus in de 4de eeuw geciteerd. [*Orat.* xxxix.12), maar de oudste Griekse NT tekst die het heeft is uit de 10de eeuw. (minuscule 0142)

1 Timotheüs 3:16 - "... **God** werd geopenbaard in het vlees" (KJV). Deze lezing wordt niet in de vroegste Griekse manuscripten gevonden; in geen enkele vóór de 8ste eeuw. De Griekse editie door

used by the KJV translators ("Textus Receptus") contains it, but the TR was compiled using a few, later, edited manuscripts. The oldest texts read "**he**" instead of "God" ("He who was revealed in the flesh"; NASB-95).

de KJV-vertalers gebruikt ("Textus Receptus") bevat het, maar de TR werd samengesteld op basis van een paar, later bewerkte manuscripten. De oudste teksten lezen "**hij**" in plaats van "God" ("Hij die in het vlees werd geopenbaard"; NASB-95).

Hebrews 12:22-24 — "You have come to Mount Zion and to the city of the living God, the heavenly Jerusalem...and to God, the Judge of all, and to **the Spirit** of the righteous...and to Jesus, the mediator of the new covenant." The earliest reading "Spirit" is found in uncial Codex D of the 5th cent. The oldest texts read: "to the **spirits** of the righteous."

Hebreeën 12:22-24 - "U bent gekomen tot de berg Sion en tot de stad van de levende God, het hemelse Jeruzalem ... en tot God, de Rechter over allen, en tot **de Geest** van de rechtvaardigen ... en tot Jezus, de middelaar van het nieuwe verbond." De vroegste lezing "Geest" is te vinden in unciaalschrift Codex D uit de 5de eeuw. De oudste teksten luiden: "tot de **geesten** van de rechtvaardigen."

Sources:

Bronnen:

Bruce M. Metzger, The Text of the New Testament (2nd ed., Oxford University Press, 1968)
 Bruce M. Metzger, A Textual Commentary on the Greek New Testament (2nd ed., United Bible Societies, 1994)
 B. & K. Aland, M. Black, C. M. Martini, B. M. Metzger, A. Wikgren, The Greek New Testament (4th rev. ed., United Bible Societies, 1998)
 E. Nestle, B. & K. Aland, J. Karavidopoulos, C. Martini, B. M. Metzger, Novum Testamentum Graece (27th ed., Stuttgart: German Bible Society, 1993)

For more extensive discussions of 1 John 5:7 see:

Voor uitgebreidere besprekingen van 1 Joh 5:7 zie:

B. F. Westcott, **The Epistles of St. John** (Grand Rapids: Eerdmans, 1966; orig. 1883), 202-09.
 Raymond E. Brown, **The Epistles of John** (Anchor Bible Vol. 30) (Garden City, N.Y.: Doubleday, 1982), Appendix IV, 775-87.

Volgende tabel geeft een overzicht van 1 Joh. 5:7 in een aantal Nederlandstalige Bijbels

<u>Naardense</u>	7 zodat er drie zijn die getuigen: 5:8 de Geest, het water en het bloed, en deze drie zijn éénstemmig.
<u>Nieuwe Bijbelvertaling</u>	7 Er zijn dus drie getuigen: 8 de Geest, het water en het bloed, en het getuigenis van deze drie is eensluidend.
<u>Groot Nieuws Bijbel (1996)</u>	7 Er zijn dus drie getuigen: 8 de Geest, het water en het bloed, en deze drie getuigen stemmen met elkaar overeen.
<u>Herziene Statenvertaling</u>	7 Want drie zijn er die getuigen <i>in de hemel: de Vader, het Woord en de Heilige Geest; en deze drie zijn één.</i> 8 En drie zijn er die getuigen op de aarde: de Geest, het water en het bloed; en deze drie zijn één.
NBG (1951)	7 Want drie zijn er, die getuigen [<i>in de hemel: de Vader, het Woord, en de heilige Geest; en deze drie zijn één.</i> 8 En drie zijn er, die getuigen op de aarde]: de Geest en het water en het bloed, en de drie zijn tot één.
<u>Willibrordvertaling (1995)</u>	7 Want er zijn drie getuigen, 8 de geest, het water en het bloed, en deze drie stemmen overeen.

Background Comments on 1 John 5:7

From the editors of: **NetBible** —

www.bible.org/netbible/ [accessed May 24, 2007]

[In the following material, a few explanatory remarks have been inserted in [brackets] by Paul Sumner, editor of the Hebrew Streams website. The abbreviations "ms/mss" mean manuscript/s.]

“This reading, the infamous *Comma Johanneum* [the word "comma" means part of a book or sentence], has been known in the English-speaking world through the King James translation.

However, the evidence — both external and internal — is decidedly against its authenticity.

"The Trinitarian formula (known as the *Comma Johanneum*) made its way into the third edition of Erasmus' Greek NT (1522) because of pressure from the Catholic Church. After his first edition appeared, there arose such a furor over the absence of the *Comma* that Erasmus needed to defend himself. He argued that he did not put in the *Comma* because he found no Greek mss that included it. Once one was produced (codex 61, written in ca. 1520), Erasmus apparently felt obliged to include the reading. He became aware of this ms sometime between May of 1520 and September of 1521.

“In his annotations to his third edition he does not protest the rendering now in his text, as though it were made to order; but he does defend himself from the charge of indolence, noting that he had taken care to find whatever mss he could for the production of his text. In the final analysis, Erasmus probably altered the text because of politico-theologico-economic concerns: He did not want his reputation ruined, nor his *Novum Instrumentum* to go unsold.

“Modern advocates of the *TR* and *KJV* generally argue for the inclusion of the *Comma Johanneum* on the basis of heretical motivation by scribes who did not include it. But these same scribes elsewhere include thoroughly orthodox readings — even in places where the *TR/Byzantine* mss lack them. Further, these advocates argue theologically from the position of divine preservation: Since this verse is in the *TR*, it must be original. (Of course, this approach is circular, presupposing as it does that the *TR* = the original text.)

Achtergrond Commentaren op 1 Johannes 5:7

Van de redactie van: **NetBible** —

www.bible.org/netbible/ [24 mei 2007 bezocht]

[In het volgende materiaal, zijn [tussen haakjes] door Paul Sumner, redacteur van de Hebreeuwse Streams website een paar verklarende opmerkingen opgenomen. De afkortingen "ms/mss" betekenen manuscript/en.]

"Deze lezing, de beruchte *Comma Johanneum* [het woord "comma" betekent deel van een boek of van een zin], is in de Engels sprekende wereld door de King James vertaling bekend geraakt. Het bewijsmateriaal echter — zowel extern als intern — is beslist niet authentiek.

"De Drie-eenheidformule (bekend als de *Comma Johanneum*) vond zijn weg naar de derde editie van Erasmus' Griekse NT (1522) onder druk van de katholieke kerk. Na het verschijnen van zijn eerste editie, is er zulk een woede ontstaan over de afwezigheid van de *Comma* dat Erasmus het nodig achtte zich te verdedigen. Hij betoogde dat hij de *Comma* er niet in opnam, omdat hij geen Griekse mss vond die dat bevatten. Zodra één werd geproduceerd (codex 61, geschreven in ca. 1520), voelde Erasmus zich blijkbaar verplicht om de lezing op te nemen. Hij werd zich van dit ms bewust ergens tussen mei 1520 en september 1521.

"In zijn aantekeningen bij zijn derde editie maakt hij nu geen bezwaar tegen de vertaling in zijn tekst, alsof die op bestelling gemaakt was, maar hij verdedigt zich tegen de beschuldiging van traagheid, opmerkend dat hij zich had ingezet om welke mss ook maar te vinden voor de productie van zijn tekst. In de uiteindelijke analyse, veranderde Erasmus waarschijnlijk de tekst als gevolg van politiek-theologisch-economische zorgen: Hij wilde zijn reputatie niet te gronde richten, noch dat zijn *Novum Instrumentum* niet verkocht zou raken.

"Hedendaagse voorstanders van de *TR* en de *KJV* pleiten algemeen voor het opnemen van de *Comma Johanneum* op basis van de ketterse motivatie door schriftgeleerden zonder die er bij te voegen. Maar die zelfde schriftgeleerden nemen elders door en door orthodoxe lezingen op — zelfs op plaatsen waar de *TR/Byzantijnse* mss die niet hebben. Verder argumenteren deze voorstanders theologisch vanuit de positie van de goddelijke bewaring: Omdat dit vers in de *TR* is, moet het origineel zijn. (Dit is natuurlijk een cirkelbenedering; andersom vooropstellen dat de *TR* = de originele tekst.)

“In reality, the issue is history, not heresy. How can one argue that the *Comma Johanneum* goes back to the original text yet does not appear until the 14th century in any Greek mss (and that form is significantly different from what is printed in the *TR*; the wording of the *TR* is not found in any Greek mss until the 16th century)?

“Such a stance does not do justice to the gospel: Faith must be rooted in history. Significantly, the German translation of Luther was based on Erasmus' second edition (1515) and lacked the *Comma*. But the KJV translators, basing their work principally on Theodore Beza's 10th edition of the Greek NT (1598), a work which itself was fundamentally based on Erasmus' third and later editions (and Stephanus' editions), popularized the *Comma* for the Englishspeaking world. Thus, the *Comma Johanneum* has been a battleground for English-speaking Christians more than for others.” [Source: [NetBible](#)]

[\[Top\]](#)

"In werkelijkheid, is geschiedenis het probleem, niet ketterij. Hoe kan men stellen dat de *Comma Johanneum* terug naar de oorspronkelijke tekst gaat, terwijl die tot de 14de eeuw niet in een Griekse manuscripten voorkwam (en die vorm is beduidend anders dan wat in de *TR* wordt afgedrukt, de formulering van de *TR* wordt in geen Griekse mss tot de 16de eeuw gevonden)?

"Zo'n houding doet geen recht aan het evangelie: Het geloof moet in de geschiedenis geworteld zijn. Opmerkelijk is dat de Duitse vertaling van Luther op Erasmus' tweede editie (1515) gebaseerd was en toch de *Comma* mist. Maar de KJV-vertalers - die hun werk voornamelijk baseren op Theodorus Beza's 10^e editie van het Griekse NT (1598), een werk dat fundamenteel gebaseerd was op Erasmus' derde en latere edities (en Stephanus' edities) – maakte de *Comma* voor de Engels sprekende wereld gewoon. Zo werd het *Comma Johanneum* een strijdtoneel; meer voor Engelssprekende christenen dan voor anderen." [Bron: [NetBible](#)]

hebrew-streams.org